

הילה ליזר בג'ה

ימים לבנים

איתם טובול

רשות הקמעות

לילך מדר

לחש

בלה חבצקין

מגרש הרוסים

נאווה הראל שושני

עם הספר

תערוכות
חורף 2020

גלריה עירונית
לאמנות ראשון לציון
בית גורדון - לונדון

מקבץ התערוכות - חורף 2020 נע מן ההעדר,
דרך הצעות שונות להתמודדות עם 'קשיי החיים',
אל החיים כאן ועכשיו.

הילה ליזר בג'ה מציגה מיצב המשתמש במדיומים שונים.
הומלסים- נעדרי בית, שרועים במרחב (שסימונו הציבורי-
דשא והוא בגלריה עירונית הפתוחה לציבור). הסאונד העולה
מציף תחושות בדידות שהן נחלת הפרט בכל מקום.

איתם טובול מציג סדרת שלטים השייכים ל'רשות הקמעות'
שיצר: רשות וירטואלית המתבררת בשלטי רחוב, והצעתה היא
סעד לפרט, קמע.

לילך מדר מציגה סדרת מקדשים קטנטנים המציעים
נחמה דרך עשיית פעולה כלשהי שיכולה אולי להביא מרפא,
לתקן, לעזור.

בלה חבצקין מצוירת את החיים המורכבים, הפרועים,
האינטנסיביים. אופני הציור הצבעוני מייצרים תמונות
עשירות מבע, חיוניות ואנרגטיות ועם זאת מחוברות
למכאובי ההווה.

נאוה הראל שושני מציגה 3 עבודות פיסוליות, פסל קיר 'עם
הספר' מזכיר לצופה סימניו של עם: מכתונת הפסים של יוסף
ועד מדי האסיר שלבשו היהודים במחנות הריכוז. האובייקט
שנוצר בברזל מלא ספרים.

גלריה עירונית לאמנות, בית גורדון-לונדון, ראשון-לציון

מנכ"ל החברה העירונית לתרבות, נופש וספורט **אלי פולק**
מנהלת אגף אמנות, כותרים ומורשת **רות מקבי**
מנהלת תחום אמנות **אפי גן**

5 תערוכות יחיד חורף 2020 ; פברואר 2020 - אפריל 2020
אוצרת **אפי גן**, אוצרת משנה **עדי אנגיל**

קטלוג:

עיצוב: סטודיו עידית ענת iditanat.com
הפקה: דפוס חבצלת

כל המידות נתונות בס"מ גובה/רוחב/עומק
צילום עבודות הילה ליזר בג'ה עמ' 9-5: איל בג'ה

כל הזכויות שמורות לגלריה העירונית לאמנות, ראשון-לציון ולאמנים
אחד העם 8, ראשון לציון, טלפון: 03-7572821, bl-gallery.co.il

הילה ליזר בג'ה

ימים לבנים

שם תערוכת היחיד החדשה של הילה ליזר בג'ה הוא כשם שירה של המשוררת לאה גולדברג.

יָמִים לְבָנִים, אֲרָכִים כְּמוֹ בְּקִיץ קָרְנֵי-הַחֲמָה. שְׁלֹת-בְּדִידוֹת גְּדוּלָה עַל מְרַחֵב הַנְּהָר. חֲלוֹנוֹת פְּתוּחִים לְרִנְיָה אֶל תְּכֵלֶת-דְּמָמָה. גְּשָׁרִים יִשְׂרָיִם וּגְבָהִים בֵּין אֶתְמוֹל וּמָחָר.

תחושת הבדידות של המחברת עומדת במרכזו של השיר ואל תחושה זו מכוונת התערוכה.

בשנת 2018 שהתה הילה שהות אמן בסנטה ברברה, ארה"ב. מדי יום פגשה הומלסים הישנים על המדשאות המטופחות בשדרות המותגים. הדיסוננס נגע לליבה והרגשת הזרות שהרגישה במקום, קרבה אותה אל אותם הומלסים. עיסוק בזרות, בדידות ומשמעותו של בית, הם מוטיבים חוזרים בעבודתה.

הצופה נכנס אל התערוכה ללא נעליו. פעולת הורדת הנעליים מכניסה את המבקר אל מרחב אחר בו מתקיימת הפרדה בין חוץ לפנים. הוא פוסע יחף אל גנו של אחר. על גבי דשא סינטטי לבן מונחות 3 דמויות שפוסלו בקנ"מ 1:1. כל אחת מונחת בתנוחה אחרת ומטופלת באופן אחר. הן אינן מכוונות למין או לאדם ספציפי אלא אל 'כל אדם'.

דמות אחת עטופה קרטון אריזה כהומלסים המתכסים להגנה מהקור והגשם. דמות אחרת שוכבת בתנוחת מנוחה, מכוסה בטון, כמאובן/אדם. על דמות נוספת, מכונסת, עולה קיסוס פראי, המזכיר ביקור בגן נשכח

ובו פסלי אבן. על גבי הקיר רישום בפחם, עליו מוקרנת עבודת וידיאו. תוך שהצופה מתקרב אל הדמויות, הוא שומע טקסטים המוקראים בפי יוצריהם. גדעון עפרת בטקסט 'בדד' על בדידותו של האמן, השיר 'סוג של יחד' מפי המשוררת אגי משעול והשיר 'מן החלון' של אילת אבני, יוצרת המרפררת בשירה אל שירו הידוע של חיים נחמן ביאליק.

בשנים האחרונות הופיע הבית ברבות מעבודותיה הפיסוליות מברזל של הילה. הוא שוכפל ולבש צורות מורכבות. ההומלס, האיש ללא בית, תחושת הבדידות, הסובייקט פנימה, הם גרעין התערוכה.

הבית פינה את מקומו אל ההעדר. גילוי נאות: שימשתי מודל לאחד הפסלים בתערוכה. נפגשנו מספר פעמים למספר שעות בהן הפכתי מודל לפסל. השעות בסטודיו הנכחו את בדידותו של האמן, שהותו הארוכה בין ד'לת אמותיו, ללא ביקורת מן החוץ, ללא קשר עם החוץ. זמני היציאה החוצה מהסטודיו, מעולמו הסגור של האמן, כפי שעפרת מתייחס אליהם בטקסט שכתב, הם זמני בחירה מוזרים: לפתיחת תערוכות של אחרים, למפגשים/ביקורים נדירים יחסית של אמנים-מכרים, או (נדירות יותר) ביקורים של אוצרים. שעות בהן נפרצת הבדידות רק לכאורה, ואולי דווקא היות האחר בתוך המרחב היצירתי של האמנים - מעצימה את בדידותו. הבדידות היא אמנם מעיין נובע

ב ד ד - גדעון עפרת

המודמנים. חיבוקים, מחמאות, נשיקות, מילים עֲבֹת, יין, הרבה יין. אפשר גם, שלעת-ליל, לצלילים מחרישי-אוזניים, יפזז פיזוזי קצב בין זרים עד אובדן-חושים. רק בבקר שלמחרת, הלום-חמרמורת, יקלוט האמן את תהומות הלֶבֶד שחוה בערב-ובליל-חגו. ורק בימים הבאים, מוקף בגלריה הריקה ונוכח אילמות הביקורת (וגם אם תיכתב, ואפילו ישתבח שמו בביקורת, מילותיה ינשרו ממנו כעלים בשלכת) – רק אז יפנים האמן את חומת-ההפרדה הבלתי חדירה החוצצת בין יצירתו לבין העולם, בינו לבין האחרים. וכיכר בכך, שנידון לדבר אל עצמו.

לא ב"רזידנסי" בלייפציג או בניו-יורק, לא בסיבובי גלריות סופ-שבועיים בעיר זו או אחרת, לא באלה ימצא האמן מזור. בדידותו התל אביבית, שחמורה ממנה בדידותו בפריפריה, רק תחריף בארצות נכר. גם מאתר-הרשת שלו התייאש: פה ושם, נכנס אדם וסימן "לייק"; אך, הדממה העוטפת את האתר חובטת באמן. גם רדיפה משפילה אחר אוצרים ובעלי גלריות אינה תורמת בריאות. אין מנוס: האמן נידון לבדידות, נידון לבועת עולמו, בועת אישיותו, גחמותיו, חלומותיו, תשוקתו לאהבה. יום אחר יום, שעה אחר שעה, לומד האמן, על בשרו ועל נפשו, שחזון טולסטוי – "האמנות היא העברת רגשות מאמן למתבונן [לקראת כינונה של חברת אחווה אנושית...]" ("אמנות מהי?", 1896) – הבטחת שווא היא, חלום שווא. ואף אם פעפע האמן ביצירתו רגש אישי ללב צופה, אין כל סיכוי למשוב-חוזר של ממש ברמת תקשורת זו או אחרת. ובמילותיו של זוהר ארגוב: "בדד, במשעול אל האין / בדד, בנתיב ללא כלום / בדד, עם הזמן הבורח /...". כי, להיות האמן פירושו להכיר בבדידותך ולבחור בה. להיות האמן פירושו לתרגם ולצקת את כאב בדידותך ליצירת אמנות.

אמן עברי, מי יידע בדידותך?! ולא פתאום, קם אמן בבקר ולא מרגיש שהוא עם ולא מתחיל ללכת. להפך, עומד הוא לו לבדו, הרחק מהעם, בחדר סגור מואר בחשמל ועושה – אם עושה – מעשים: אולי מורח צבעים על בד, אולי מגבב חומרים בחלל, אולי מסב לשולחנו ומקיש במקלדת, אולי מדפיס צילום, ואולי סתם עושה סדר, קורא, משרבט משהו במחברתו. משועמם. והוא לבד. יש, ששכנו לסטודיו ייכנס לרגע קט והשניים יחליפו אי-אלו מילים; קפה. יש שהטלפון החכם ישמש לו מפלט והוא תר בו נואשות אחר איתותי פייסבוק, מעביר שעות בגלישות, אולי עושה "לייק", אולי כותב "טוקבק". קשה.

את השבוע מעביר האמן בציפייה ליום ה': אז, בערב, ייצא ויבוא בקהל פתיחות תערוכות. האם כאן, בין המתגודדים הבודדים בגלריה או במוזיאון יטעם קורטוב של יחדיו? לא, בדידותו צורבת אף יותר בין עמיתיו, וכל "דיבור-זוטא" (small talk) של לא-כלום והעמדת-פנים אינו כי אם מדקרה נוספת במועקת גלמודיותו. אך, לא איש כאמננו יישבר: הוא חוזר אל חדרו ואל רוטינת בדידותו בחלד, מטיל את כל יהבו על תערוכה שיציג בעוד כך וכך חודשים בגלריה זו או אחרת. כן, שם ואז, תינשא בשורתו; שם ואז, יוקרן כישרונו הכריזמטי; שם ואז, יריעו לו צופים ואנשי ביקורת, אולי גם אוצרים; שם ואז, יוצף בהכרה ואהדת הרבים; שם ואז, יבקיעו עבודותיו את חומת השתיקה הסוגרת עליו. עליו, עליה, על כולנו: בדידותו, בדידותה, בדידותי, בדידותנו – אנו בני האדם, אנו אנשי עולם האמנות.

והנה, בא יום לו ציפה ולו כה ייחל: עבודותיו על הקירות, ההזמנות הדיגיטאליות שוגרו, כמה בקבוקי יין וביסקוויטים על השולחן. חגיגה. ולעת ערב, זה אחר זה אחר זה, נקבצים ונקהלים

הלבן מתכתב עם סוף, עם מוות, עם אבלות ועם העדה. עבודת הרישום מציגה את מה שהיא קוראת לו mind construction, ניסיון להתייחס ברישום מופשט וקווי אל מסתרי המחשבה העצמית המורכבת, אל הפלטפורמה הנושאת את הווייתו של אדם. מוחו, מחשבתו. המיצב המורכב של הילה מתווה את סימניו של אדם, את שתיקותיו, מילותיו, מחשבתו, בדידותו. חוויה כולית דרך קול, מגע רגליים על הדשא, מראה עיניים, ותמונת האמנית בתוך שדה מחשבתה.

ליצירה, אך מאידך היא מקשיחה. כולנו חווים בדרך זו או אחרת בדידות. המרחב שהילה יוצרת מטופל באופנים רבים: מדיומים שונים (וידיאו, סאונד, פיסול, רישום), בהתייחסות פיזית אל פתחי הכניסה / יציאה, כמו גם אל כל הרצפה. דבר-מה טוטלי מתרחש בחלל. הצופה מוזמן לנוע ולהקשיב. ההקשבה אינה מאפשרת דיאלוג בין צופים, שיח, או דיבור מן החוץ. אנחנו נקראים אל ימיה הלכנים של האמנית. תחושת בדידות נחוית באמצעות פסלי גוף פיגורטיביים. הצבע

מן החלון

מן החלון
קל היום
קל תבִּרְיו
הוא לִבְדוֹ

מן החלון
פֶּאֶר הַמְּצִיץ
קל היום
הַגְּנָה יְצִיץ
קל תבִּרְיו
קָמְלוֹ בְּסֵלֶון
הוא לִבְדוֹ
עוֹמֵד בְּגֵאוֹן

אילת אבני

סוג של יחד

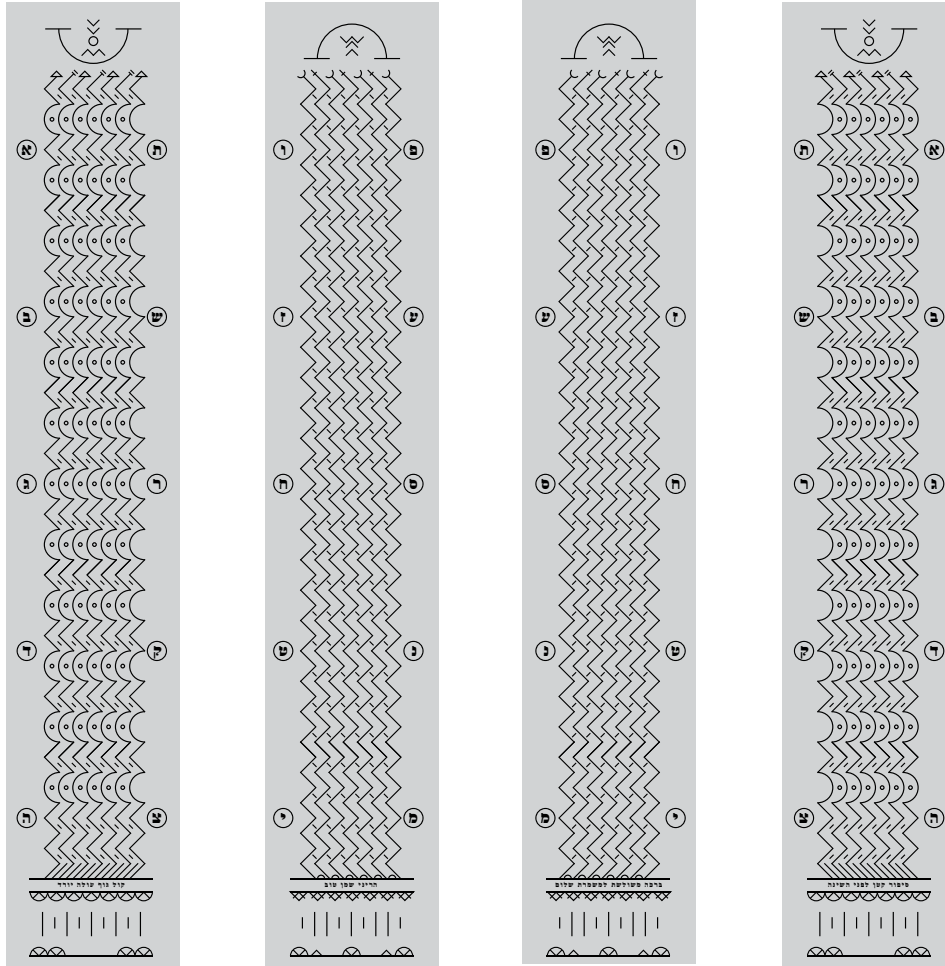
עוצרת נשימה
כדי להרגיש את הרגע בו
החיים שוב רוצים
ואז מדדקפת לאט
כמו עשב שדרכו עליו.
בלנו בודדים וגם זה סוג של יחד,
תמיד יש ספור על ילד
שתעה ביצרה.

אגי משעול

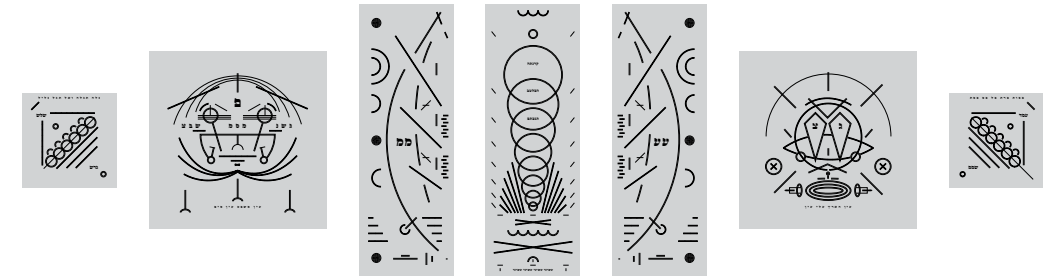
מתוך: 'ערה' - אוסף שירים, הוצאת
הקיבוץ המאוחד

איתם טובול

רשות הקמעות (פרק 2)

רשות קמעות

קמעת להגשמת משאלות רעים

בירושלים. 7 קמעות שהודפסו פוזרו בסביבות שוק מחנה יהודה, למעשה אלו שלטי רחוב. הנתקל בהם מוזמן לצלמם בטלפון, לאסוף אותם ולשמרם כקובץ, בבחינת 'רשות' שהיא ישות עכשווית חסרת גוף, רעיון ורוח. הקמע ניתן לנשיאה בצורה הטהורה ביותר שניתן לחשוב עליה: אין צורך בקלף, צדף, מטבע, חוט וכל סוג אחר של אובייקט פיזי השייך לעולם הישן. "אחרי שנים של בוז והתנכרות מצד הממסד, נוסדה "רשות הקמעות" העירונית,

לפני כ-4 שנים יצר איתם טובול את 'רשות הקמעות' לעיר ירושלים. הופעתה בגלריה העירונית של ראשון לציון מציינת את יציאתה הראשונה של 'הרשות' אל מחוץ לגבולות ירושלים והפיכתה לנחלת הכלל באופן רחב. העבודות המוצגות בתערוכה הן חדשות ונעשו במיוחד לחלל קמעות חדשים, בבחינת פרק שני הקורה בעיר נוספת, בראשון לציון. להלן תולדות 'רשות הקמעות': הפרויקט נוצר במסגרת שהות אמן ב'ביתא'

קמעת להרחקת שכנים רועשים

להפלת הקמעות יש לנעוץ אותה ולשומר בתחושה כמסעך שכיכיר

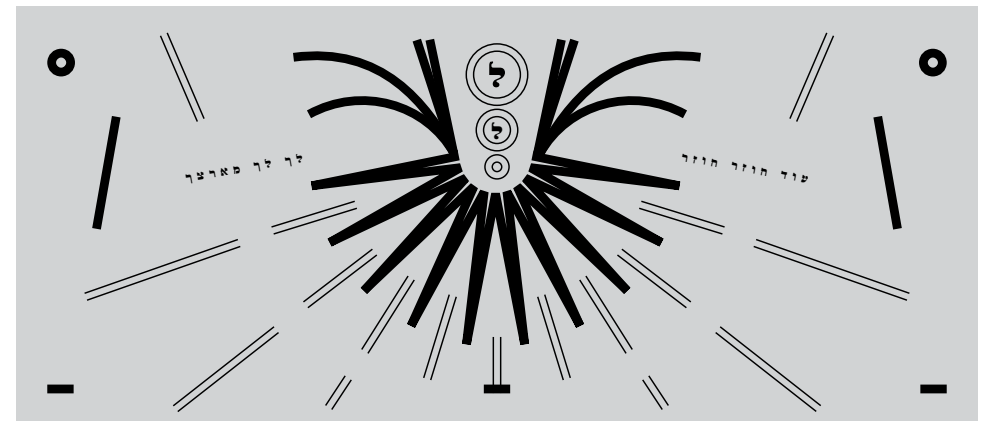
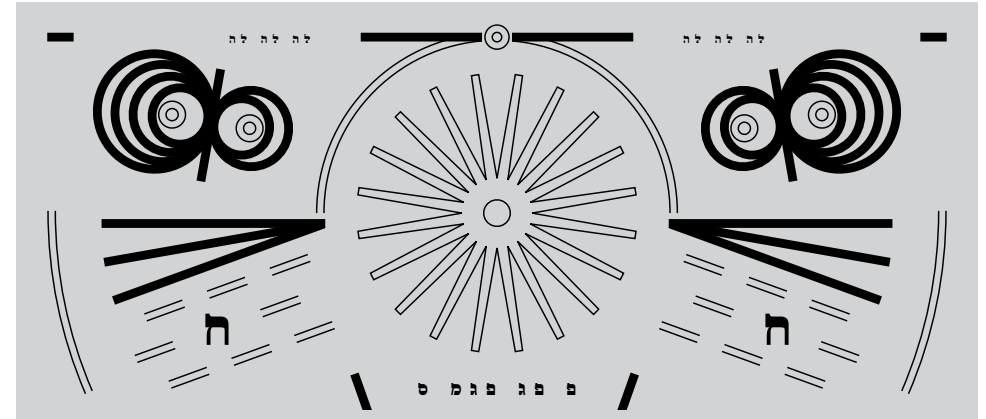

קמע להופעה בנורה מוצלחות
 לשיטת הקמת י"ז
 לילול שנתו של המדינה
 בחזרה כמלכות
 אביב

ביניהם. אלה מוצפים לעיני המתבונן באמצעות שלטי קמעות. הקמע והשלט מתאחדים לישות חדשה ומוזרה. האם השלט/קמע אכן מביא מזל, מעצם הסמכות שניתנה (או שנוכסה) לרשות הקמעות?

איתם טובול - מייסד ושותף בסטודיו גרוטסקה, מרצה בחוג לתקשורת חזותית, מוסררה. בוגר מכללת הדסה החוג לתקשורת חזותית. למד ספרות כללית ופילוסופיה באוניברסיטה העברית לתואר בוגר. השתתף במספר תערוכות ('מוזיאון עיצוב בבית האמנים', 'פרו-ג'רוסלם', 'לחן עממי', 'המזרחיים' ועוד), ואצר תערוכות ('עיצוב גרוע', 'מניפולציה' בשבוע העיצוב בירושלים) יוזם 'רשות הקמעות' ומנהל אמנותי של 'עיר סיפור' ופרויקטים נוספים. חובב מילים ומנגינות. שוקד.

אשר באה לתקן את המעוות עבור תושבי ירושלים. מסורת הקמעות המפוארת וארוכת השנים של העדות והדתות המגוונות המתגוררות בה, היא בשר מבשרה. מעתה, קמעות אלו והעושים במלאכתם ייתמכו באופן רשמי וגלוי, עצמאותם תישמר, והקמעות יחולקו לרווחת תושבי ירושלים". מדובר בקמעות עירוניים, הבאים לסייע בהתמודדות עם העולם המודרני. הקמעות הוצבו ברחבי העיר והציבור מוזמן להשתמש בהם על-ידי צילומם ושמירתם בטלפון". הפרויקט בוחן את המתח בין ממסד למה שחותר תחתיו. מה קורה כאשר סמכות רשמית נוטלת לעצמה זכות לאשר ולהפיץ קמע, שבמהותו מגלם את ההיפך הגמור. במקביל עולות שאלות בנוגע לבירוקרטיה, פרגמטיות, רציונליות, רשמיות ולעוד תחומים שנדמה שסתירה גמורה שוררת

קמע למניעת היתקעות שוים בראש
 לשיטת הקמת י"ז
 לילול שנתו של המדינה
 בחזרה כמלכות
 אביב

לילך מדר

לחש

ותפילות. החלק שממגנט אותי במיוחד הוא המזבחות והטקסים המלווים אותם: הקטורות, הנרות, המטבעות, המחוות, הכתבים. זאת אותה התרוממות רוח שאני חווה מול יצירות אמנות מסוימות. בסופו של דבר, חללים מוזיאליים הם גלגול של מקדשי דת. אמנות ואמונה קשורות זו בזו בעבותות. גוף העבודה שלי נסמך תמיד על "רדי-מייד" משוכפל בייצור המוני העשוי נייר, פלסטיק, גומי, מתכת וזכוכית. אך לצד איסוף חומרי הגלם הללו, תמיד ליקטתי גם אבנים, נוצות, ענפים וצדפים. לעיתים התגלגלו לידי גם אוצרות בדמות גולגולות, קרניים, שיניים וחרקים.

אסתטיקת המקדשים שלי שואבת השראה ממסורות אסמבלאז' של דאדא, סוריאליזם ופופ-ארט (מוקדם). הזיהוי של אסמבלאז' עם אובייקט-פולחן נשענת על סגנונות "Make do" (מה שיש) של אמנים אפרו-אמריקאים, שיצרו מחומרים זולים וזמינים. ושל עולמות פנטסטיים קטנים.

שלושת המקדשים שמוצבים בחלל מסמלים שלושה היבטים אוניברסליים: "מקדש האמנות" הוא מזבח תפילה להשראה, יצירתיות, ייחודיות ומשמעות. מקדש "מנוחה נכונה" מוקדש לגעגועים, פרידה ומוות. לזכר דבר-מה שאיבדנו. "מקדש השינה" הוא מקדש הגשמת החלומות, ובו מביעים משאלות.

לילך מדר מציגה בחלל הפנימי בגלריה שלושה מקדשים. כל מקדש מכיל מזבח שמחבר בין פעולה לתפילה. הצופה יוכל להתייחד עם המקדש, ולבצע טקס ייעודי.

"מעולם לא הייתי חובבת של הדת הממוסדת, אבל תמיד האמנתי בכוחה של תפילה ושל התכווננות. טקסים מושאלים או מומצאים וכשפים ניסיוניים (וכושלים), מכניסים סדר לכאוסיות של חיי האמנות, ומעניקים לי אשליה של שליטה. כשהצילום היה מרכז עולמי האמנותי שהצילום לוכד שבריר מהנפש, ושיש בו כוח מאגי. עם הזמן התרחקתי מהצילום, ואחת הסיבות הייתה הצורך ביצירת אובייקט

חד-פעמי ויחיד במינו. הצילום הפך לתצלום, הפך לקולאז', לקולאז' עם נפח, ולאסמבלאז'. המדיומים האלה הם לא רק טכניקה מקרית. האסמבלאז' מעצם הווייתו הוא יצור כלאיים מסתורי, כמו דמויות מיתולוגיות היברידיות. כאשר משולבים בו אלמנטים אורגניים הוא מיד מעורר אסוציאציות של מיסטיקה, טקסי וודו, או הקרבת זבחים.

בתי תפילה מכל סוג גורמים לי להתרגשות רוחנית. אם זה קתדרלות, כנסיות, מסגדים, בתי כנסת, מקדשים הינדיים ובראש הרכישה-מקדשים פרעונים. אני אוהבת את החללים המקושטים, ואת האווירה השקטה והאינטנסיבית, שדחוסה במלמולים

בלה חבצקין

מגרש הרוסים

מציאות במילים וצבע. בלוג של סיפורים הומוריסטיים אוטוביוגרפים. אני מתארת זיכרונות מברית המועצות או מתעתדת את חיי בארץ כמהגרת, כאימא שילדיה אומרים את שמה במבטא ישראלי כבד. כל סיפור מלווה באיור. האיורים נעשים על דפים פריכים, הנתלשים מספר ילדים ישן – מאת ג'ני רודרי, שקיבלתי במתנה ליום הולדתי השמיני. אז עדיין ידעתי היכן ה"מקום" אליו אני שייכת. רודרי הוא סופר איטלקי קומוניסטי, שסיפוריו היו חלק משטיפת המוח שעבר כל ילד שגדל ברוסיה הסובייטית. היום, אני מצוירת על הדפים הצהובים את החיים החדשים שלי ואת הזיכרונות הישנים; על הדף התלוש, העדין והשבירי נוצר החיבור בין עבר והווה, תערוכת של מילים וצבע".

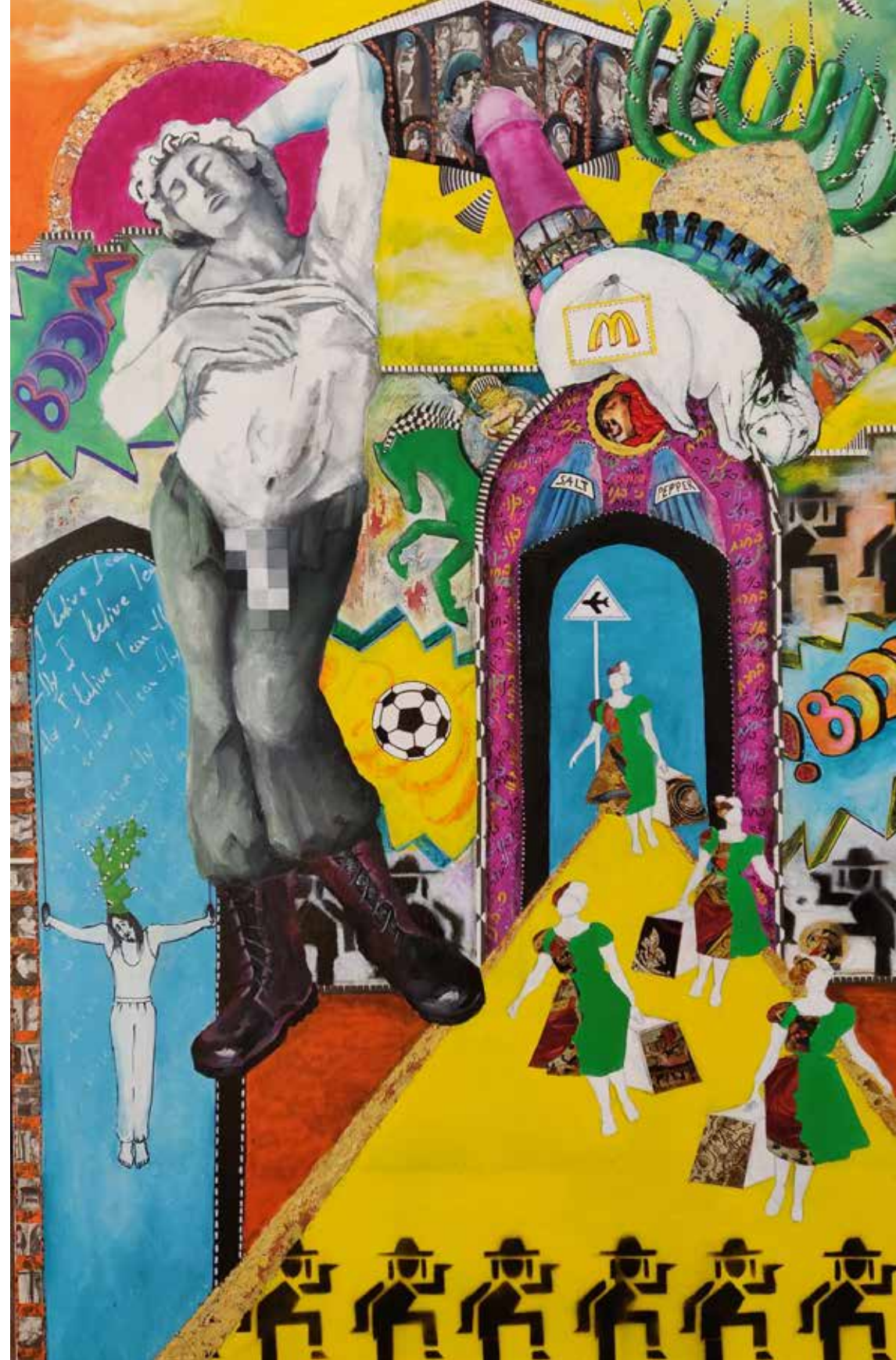
הציורים הצבעוניים הגדולים, עתירי סצנות קטנות הנושאות איכויות המזכירות את המיזנסצנה הקולנועית! זהו עולם ביטוי המחובר לבלה שכן תחילת הקריירה שלה הייתה כמעצבת תפאורה ותלבושות

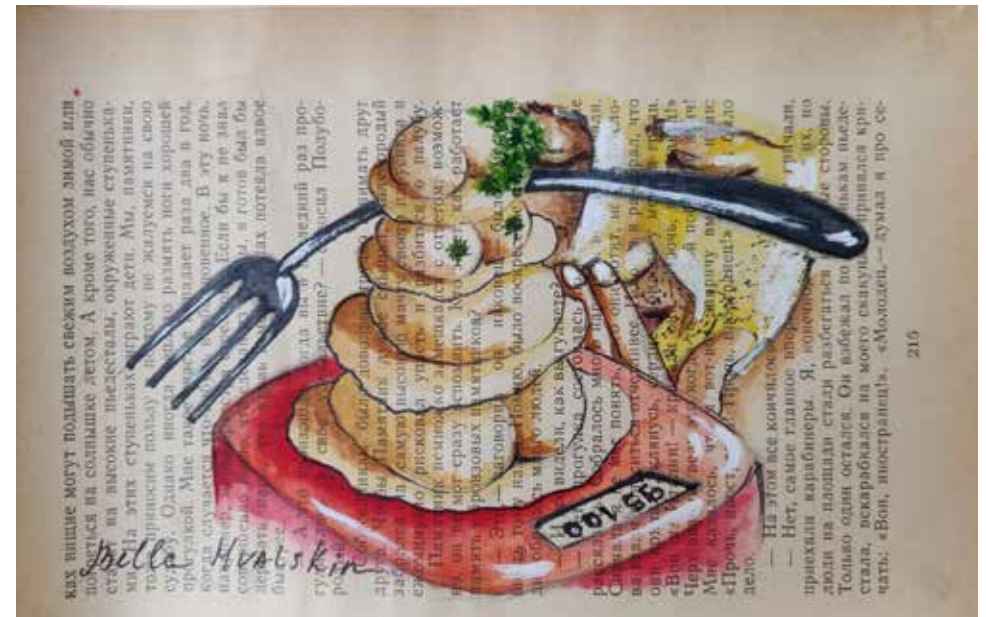
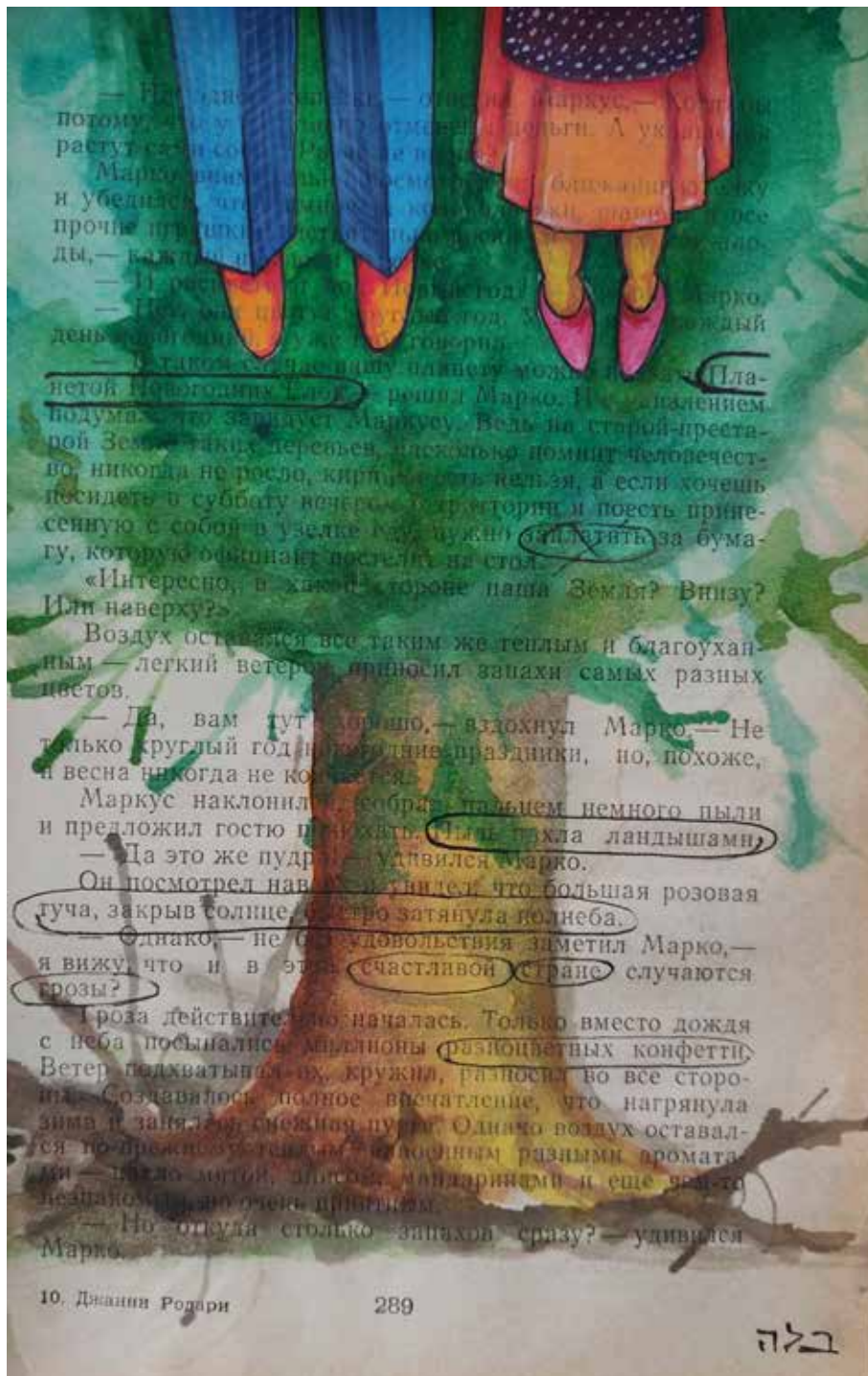
שם התערוכה 'מגרש הרוסים' שולח לקונוטציה של מקום וסיפור בהיסטוריה של ירושלים, אך צמד המילים הללו אצל בלה חבצקין הוא ביטוי מטפורי ליחסים מורכבים של אדם עם ארצו, ובעיקר של מהגר בארצו החדשה.

"העיסוק ב'מקום' הפך לנושא המרכזי באמנות שלי. כמהגרת, אני מחפשת זה שנים את המקום שלי (חלל פיזי כלשהו), בית או אדמה שאליה אני שייכת. קיוויתי שלאחר 22 שנים בישראל, ארגיש פחות תלושה, ארגיש שייכת למקום. אבל המציאות מוכיחה אחרת, אני עדיין מהגרת שמחפשת את זהותה, והמקום אליו אני שייכת קיים רק בציורים שלי".

התערוכה מתפרשת על פני 2 חללי תצוגה. חלל אחד מכיל ציורים צבעוניים בגדלים שונים, ובאחר איורים קטנים המצוירים על דפי ספר ילדים וסיפורים שכתבה.

"משנת 2016 אני כותבת ומפרסמת בלוג של סיפורים קצרים הנקרא "בלה בלה בלוג":

לצד מעין 'בינלאומיות' הצירורים הצבעוניים המתייחסים אל החיים כאן ועכשיו אך בו בעת נושאים אמת פנימית אל-זמנית של המקום ואנשיו. משאות / מסעות של ישראלי בארצו, מהגר אל ארץ חדשה, של כולנו. עבודתה הצירורית הייחודית המשלבת יכולת ציור פיגורטיבית לצד ציור כמעט קריקטוריסטי / קומיקסי של החיים בישראל.

לתיאטרון ולאופרה ורק המשכה בציור ובפעולה אומנותית). בלה בונה את 'הסיפור הגדול' (הנמצא בשם העבודה) מתוך הגיון אסמבלאז'י תיאטרלי, עשיר בצבעוניות ומלא הומור. שם העבודה כמו גם כתיבה המופיעה בתוכה הם באנגלית. ביטויים אותם מבין כל ישראלי ואולי רק ישראלי. השימוש בשפה האנגלית הוא כקריצה החוצה ופנימה. חיוך הנמהל בכאב המקום. באמצעות השפה האנגלית נוצרת הרחקה

1. מיזנסצנה: מצרפתית: Mise-en-scène. שפירושה: "להציב על הבמה" או "להניח בתוך הסצנה". ביטוי המתאר את ארגון התנועות והמרכיבים החזותיים במרחב נתון; בימיו הפעולה והדרך בה היא מצולמת הכוללת את ההעמדה (מיקומם של הדמויות והאובייקטים בחלל ובתמונה), setting – החלל והתפאורה של הסצנה, המסגור (framing) הדרך שבה כל החומרים הוויזואליים נכנסים אל תוך הפריים של התמונה וכד'.

על מה ו'עלמה'

אנחנו נתינים בממלכה שבה המלך רוצה אסלה חדשה, לא סתם עוד אסלת זהב מזויפת של דוד של גבאנה, אלא אסלת יהלום אמיתית, כזאת שעוד לא נשקה אף תחת מלכותי, אסלה כזאת שתיקח מילדי עוד חוג וגם תגרום לי להתלבט בין חזייה חדשה לבין לישון עם מזגן.

"בואי נעבור לתאילנד" הוא אומר לי אני מסכימה עם הצבר ואפילו מצלמת פה כמה בתים להשכרה על החוף, אני מסתובבת עם שאלות כתובות מראש מראיינת כל ישראלי שגר פה וכבר לא מסבסד אסלות. אחרי שבועיים בתאילנד אנחנו כמעט פותחים פה סטודיו לציור וקליניקה משגשגת. אני כמעט מצוירת מול הים כשהרוח פורמת את שערוטיי, אני כמעט שותה קפה על מרפסת עץ טובולה בג'ונגל ירוק, אני כמעט נושמת בריזה מול שקיעה כתומה, אבל פתאום לבריזה מתלווה ריח חצוף ומתוק, אני יודעת שהוא מוכר לי, מוכר יותר מכל ריח פנטזיה שהריח אי פעם. הריח הזה שתול בגופי מגיל שבע. בגיל שבע אבא צצקין, קומבינטור מוסקבאי מצליח ושאפתן, הביא לי מסטיק "עלמה". שמרתי אותו בקופסא סודית יחד עם גולם פרפר עטוף צמר גפן ישן. הייתי מעבירה את האף הסולד שלי הלוך וחזור על העטיפה הצהובה, נושמת את הריח של הארץ שלי, שיום אחד אפגוש באמת. באחד הערבים אבא צצקין אירח בביתנו חבר, יהודי גלזתי שביקש להריח גם. פתחתי את הקופסא והושטתי לו את הפס הקטן והריחני, הוא קירב אותו לפני, זרק את התלתלים השחורים אחורה על משענת קטיפה בוורוד עתיק, עצם עניים ונשם, כשעניינו נפגשו שוב הוא ביקש, לא את המסטיק עצמו רק את העטיפה, ולא לעצמו, לאבא שלו הקשיש. כשקיפל את הנייר הצהוב בסגידה אמר שזקן אחד יהיה מאושר היום. איך אסביר לצבר עיף ומצולק קרבות בתאילנד הרחוקה, שזאת הפנטזיה שהגשמת לעצמי כשבאתי לישראל לבד עשר שנים אחרי שהרחתי את "עלמה" לראשונה ושאני עדיין אוהבת אותה, את הארץ שלי. לא פחות מאיך שהמלך אוהב את האסלה החדשה שלו.

נאוה הראל-שושני

עם הספר

בני העם היהודי בשעתם הקשה ביותר. נאוה הראל-שושני היא ארטיביסטית: אמנית מגיבה. "אחד המקומות בהם אני מרגישה מחוברת לעם הוא בנושא השואה. בשנים האחרונות אני רואה באופן אובססיבי סרטים דוקומנטריים על התקופה ומשתדלת לקרוא ספרים אודותיה. לעבודה זו השתמשתי בספרים שלא כאב לי לחתוך אותם לצורך העבודה. ספרים פגומים, או כאלה שלהערכתי כבר באמת סיימו את תפקידם". העבודה הפיסולית לא זקוקה להסברים רבים. היא מכה בצופה ומשאירה אותו מחויב לזכור ולא לשכוח ולנסות להתעמת עם עצמו בכל פעם מחדש. 'עם הספר' מקבל חיזוק ותזכורת מחייבים.

השפה העברית, נכס לאומי, מהווה מוטיב, גרעין מהותי בעבודות אמנות של אמנים עכשוויים רבים. לכאורה שפת האמנות והשפה העברית שונות, אך מתברר שפעמים רבות אין האחת יכולה ללא השנייה. הציור הלשוני מוצא ביטוי באמנות והאמנות חייבת לשאול מן השפה אותיות / מילים / ניבים או טקסטים שלמים. העבודה 'עם הספר' מכה בצופה. האסוציאציה המידית היא כתונת הפסים אותה נאלצו היהודים ללבוש במחנות הריכוז בשואה. התבוננות מקרוב מגלה שהעבודה עשויה ספרים שנחתכו. הספר מסמל דעת, הגות, זיכרון, תיעוד: מרכיבים דומיננטיים בהווייתו של העם היהודי, כמו גם בגד האסירים אותו לבשו

הבחירה המכוונת בספרים, האופניים המציינים נסיעה אחרת, משתהה, בקריאת ספר, רכיבה איטית במרחבי קריאה ונוף, מעצימים את התחושה הקשה שמעבירה עבודת הקרטון 'ויהי חושך'. העבודה נשענת על היפוכו של המשפט המקראי מסיפור הבריאה 'ויהי אור', ומצווה של החושך בלבד המכוון לכאן ועכשיו. רקמת יד על קרטון מדגישה את פריכותם של הזמנים, את אופיים של הימים ואת הציווי שניתן לחזור ממנו. העבודות ממשיכות וממקמות את נאווה כאמנית ארטיביסטית היוצרת מתוך עולם פנימי מורכב המהדהד את הזמן ומכאוביו, מסמן וקורא לפעולה אחרת.

בסמוך לעבודת 'עם הספר' מוצגות 2 עבודות נוספות: 'ויהי חושך' (רקמת יד חופשית על קרטון) ועבודת רדי מייד בשם 'מסע הגיבורה'. זוג אופניים מונח על ספרים נבחרים, ספרי ילדים ואחרים מספריית האמנית. זוהי בחירה מכוונת. אלו אינם ספרים פגומים, כמו אלו שהרכיבו את העבודה 'עם הספר', אלא נבחרת ספרים פרטית, המייצגת במעט את מסע חייה של האמנית, וגם, למיטב הכרתה, את מסעה של האשה המודרנית. זו עומדת במרכזו של גוף עבודות מתמשך של האמנית. 'עם הספר' מכוון אל העבר הקולקטיבי, אל שואה, אל כתונת הפסים, אל סימן ההיכר ההיסטורי שלנו כעם הספר.

פרטי עבודות

הילה ליזר בג'ה

ימים לבנים - עמוד עמ' 5 (עליון), עמ' 6 (עליון ותחתון)
מיצב תלוי מקום, דשא סינטטי לבן, 3 דמויות פיסוליות,
בטון, גבס, קרטון (פרט) 2020

Mind Construction - עמ' 5 (תחתון)

הקרנת וידיאו 5:13 על גבי רישום פחם על בד, (4:25 מ'), 2020

איתם טובול

רשות הקמיעות - עמוד 13,12,11,10

הדפסת שלטי חוצות בהברשת מתכת, 2020

לילך מדר

מנוחה נכונה - מקדש הגעגועים - עמוד 15

אסמבלאז': אבן, פלסטיק, מתכת, עץ, צדף, זכוכית, חול, זהב
30/30 ס"מ, 2019

בלה חבצקין

Jerusalem Boom - עמוד 16

טכניקה מעורבת על בד, 100/150 ס"מ, 2019

אומץ - עמוד 18

טכניקה מעורבת על דף מודפס, 21.5/12 ס"מ, 2017

אבא גבוה - עמוד 19

טכניקה מעורבת על דף מודפס, 21.5/12 ס"מ, 2016

על מה ו'עלמה' - עמוד 20

טכניקה מעורבת על דף מודפס, 21.5/12 ס"מ, 2017

נאווה הראל שושני

עם הספר - עמוד 22

ספרים, ברזל, 67/84/08 ס"מ, 2013

מסע הגיבורה - עמוד 24

רדי מייד מונח על ספרים נבחרים מספריית האמנית
32/25/34 ס"מ, 2014-2020

ויהי חושך - עמוד 24-25

שלט מפוצל לשניים 20/30 ס"מ, כ"א/רקמה חופשית על קרטון, 2019

הילה ליזר בג'ה

ימים לבנים

איתם טובול
רשות הקמעות

נאוה הראל שושני
עם הספר

בלה חבצקין
מגרש הרוסים

לילך מדר
לחש

תערוכות
חורף 2020

גלריה עירונית
לאמנות ראשון לציון
בית גורדון - מנדן

התכנה הפדגוגית ראש'צ'
למונח נופש וספוס
אמנות כותרים ומורשת

ראשון לציון
אחם במרכז

גלריה עירונית
לאמנות ראשון לציון
בית גורדון - מנדן

גלריה עירונית לאמנות, בית גורדון-לונדון, ראשון-לציון
שעות פתיחת הגלריה: שני-חמישי, שבת 10:00-13:00; שני 16:00-18:00 | ראשון - סגור
רחוב אחד העם 8, ראשון-לציון, טלפון 03-7572821, bl-gallery.co.il